

PRAVILNIK

o tehni kim i zdravstveno-tehni kim zaštitnim mjerama na plovnim objektima unutrašnje plovidbe

(SL, br. 20/50)

I OP E ODREDBE

lanak 1.

Odredbе ovog pravilnika primjenjivat e se na sve plovne objekte unutrašnje plovidbe na rijekama, kanalima i jezerima, na kojima ima zaposlenih osoba.

lanak 2.

Odgovorni rukovodilac odnosno vlasnik plovnog objekta se je dužan brinuti da plovní objekti budu opskrbljeni svim tehni kim i zdravstveno-tehni kim sredstvima, i da se ova održavaju u takvom stanju da posada plovnih objekata bude zašti ena od nesretnih slu ajeva, profesionalnih bolesti i bolesti i ozljeda u vezi sa radom.

Zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta se je dužan brinuti, da posada plovnog objekta upotrebljava pri radu sva propisana zaštitna sredstva i naprave i da se pridržava svih propisa koji su u tom cilju doneseni. Dužan je tako er brinuti se, da sva zaštitna sredstva i naprave budu uvijek u ispravnom stanju i pri ruci lanovima posade, u slu aju kvara da na vrijeme budu popravljени, a dotrajali da pravodobno budu zamijenjeni ispravnim.

lanak 3.

Svaki lan posade dužan je pridržavati se svih propisa, uputa i odredaba koji se odnose na spre avanje nesretnih slu ajeva, profesionalnih bolesti, bolesti i ozljeda u vezi sa radom, kao i svih propisa koji se odnose na op u sigurnost lanova posade. U tom cilju svaki lan posade dužan se je upoznati sa svim sigurnosnim propisima koji se odnose na njegov krug rada.

lanak 4.

Rukovodilac je dužan ovim lanovima posade koji su za vrijeme rada izloženi utjecaju raznih vremenskih nepogoda, hladno i, toplini, vlazi, prašini i drugim ne isto ama, osigurati naro itu zaštitnu odje u i obu u (impregnirana i topla odijela, bunde, radna odijela, tople i gumene izme, kožnu zaštitnu obu u, zaštitne rukavice kišne kabanice, zaštitne kape i sli no).

lanak 5.

Strojevi, naprave, aparati, uređaji, alat i sl. moraju prije upotrebe biti ispitani u pogledu njihove ispravnosti od strane članova posade plovnog objekta.

Svaki član posade kada zapazi bilo kakve nedostatke, nepravilnosti, izvanredne ili nenormalne pojave na uređajima i plovnom objektu, dužan je o tome obavijestiti zapovjednika, odnosno starješinu plovnog objekta, a u odsustvu ovoga njegovog zamjenika. Ovo se se unijeti u dnevnik plovnog objekta.

članak 6.

Strojevi, alat, aparati, naprave, uređaji i ostali predmeti kojima se posada služi pri radu, zatim sigurnosne naprave, uređaji i zaštitna sredstva, zaštitna obuća i odjeća, moraju se upotrebljavati samo u ovu svrhu za koju su namijenjeni. Sa njima treba pažljivo rukovati, a posle upotrebe otkloniti ih i staviti na njihova određena mjesta.

II. TEHNIČKE ZAŠTITNE MJERE I UREĐAJI

A. Paluba

Ograde

članak 7.

Paluba i svaki izloženi dio plovnog objekta: mostovi, otvori, skladišta, platforme i sl., moraju biti ograničeni sigurnom željeznom ogradom. Dijelovi gdje je to neophodno mogu biti ograničeni i pokretnom ogradom od čelika i nog užeća. Ograda u svakom slučaju mora biti visoka najmanje 0,70 m na najmanjem plovnom objektu.

Prema konstrukciji plovnog objekta, ograda može biti puna, rešetkasta ili otvorena. Na otvorenoj ogradi horizontalne prečke ne smiju biti razmaknute više od 0,25 m. Puna ograda mora imati dovoljan broj otvora za odlijevanje vode.

članak 8.

Teretnjaci kod kojih se otvori skladišta zatvaraju poklopcima, moraju imati duž oba boka pokretnu ogradu od čelika i nog užeća. Ograda mora biti podijeljena u nekoliko dijelova i smještena tako, da ne smeta brzom i pravilnom radu oko vezivanja i pripremanja teretnjaka za vuču. Stupovi ograde imaju se obarati duž ruba palube. Cijelom dužinom ograda mora imati izmeću plovno užeće i palube još dva tanja užeća, zategnuta vodoravno i vezana za stupove ograde.

Teretnjaci i ostali plovni objekti kod kojih se otvori skladišta zatvaraju poklopcima (blatnjača, drvarice, teretnjaci za prijevoz kamena, drva, uglja, koksa sijena i sl.) ne moraju imati rubnu ogradu propisanu stavkom 1 ovog članka, ali moraju imati dobro prikrivene metalne pridržnice duž ugrađenih ograda na otvorima skladišta.

članak 9.

Manji motorni teglja i i ostali manji objekti na kojima je nemogu e postaviti ogradu na palubu, moraju imati duž bo nih strana nadgradnje vrsto ugra ene metalne pridržnice.

lanak 10.

Plovni objekti koji služe za prijevoz putnika, kola, automobila i dr. sa jedne obale na drugu (skele, brodarice i sl.) moraju biti sa bo nih strana ogra eni vrstom ogradom visokom najmanje 1 m, a sa ulazne i izlazne strane moraju imati pokretnu ogradu.

lanak 11.

Paluba pristana mora imati vrstu ogradu visoku najmanje 1 m, koja se otvara na prilazima (plovnom objektu).

lanak 12.

Svaki plovni objekt mora imati duž cijelog ruba palube branik (nogobran) visine najmanje 0,06 m nad palubom. Branik mora imati dovoljan broj otvora za odlijevanje vode. Otvori moraju biti tako izvedeni, da ne ometaju rad sa užadima.

lanak 13.

Vanjske strane kormilarnice teretnjaka moraju biti opskrbljene sigurno pri vrš enim metalnim pridržnicima. Ovakvi pridržnici imaju se pri vrstiti i na vanjskim stranama svih nadgradnja gdje nije mogu e postaviti stalne ili pokretne ograde.

Dio palube teretnjaka na pramcu i krmi mora biti ogra en punom metalnom ogradom, visokom najmanje 0,30 m nad palubom.

Ograde otvora na palubi

lanak 14.

Oko svih otvora na palubi moraju biti postavljene ugra ene ograde visoke najmanje 0,30 m nad palubom.

Ako iz konstrukcijskih ili drugih razloga oko otvora na palubi nije mogu e postaviti ugra enu ogradu, takvi otvori moraju biti pokriveni vrstim i sigurnim poklopcima. Ovi otvori, im se otkriju i za sve vrijeme dok su otkriveni, a isto tako i otvori skladišta sa ugra enom ogradom nižom od 0,80 m, moraju biti ogra eni i sigurnom pokretnom ogradom na stranama, na kojima se ne ometa rad oko ukrcavanja i iskrcavanja - utovara.

lanak 15.

Teretnjaci kod kojih se otvori skladišta pokrivaju poklopcima, moraju imati oko ovih otvora ugra enu punu ogradu, visoku najmanje 0,30 m nad palubom.

Teretnjaci i ostali plovni objekti spomenuti u drugom stavku l. 8. ovog pravilnika, kod kojih se otvori skladišta ne pokrivaju poklopcima moraju imati oko ovih otvora pomi nu ogradu visoku najmanje 0,70 m nad palubom na najmanjim plovnim objektima. Ukoliko

ovakva ograda, iz opravdanih razloga, ne može biti izgrađena u visini od 0,70 m, mora se oko otvora skladišta do ove visine postaviti i pokretna ograda iznad ugrađene pune ograde, koja ne smije biti niža od 0,30 m.

Između ograde oko otvora skladišta i branika duž ruba palube mora biti slobodan prolaz širok najmanje 0,80 m.

Članak 16.

Za vrijeme provjetravanja skladišta, na teretnjacima čiji skladišni otvori imaju ograde od 0,30 m dozvoljeno je samo prvi i posljednji poklopac svakog skladišta pomaći i ustranu za polovinu površine jednog poklopca. Inače, svaki otvori moraju biti pokriveni uvijek kada se ne upotrebljavaju. Ovi poklopci se mogu pomaknuti potpuno ustranu ako se ispod istih nalaze solidne metalne ili drvene rešetke ili mreže.

Cijevi

Članak 17.

Parne i vodovodne cijevi koje prolaze palubom, moraju cijelom svojom dužinom biti pokrivena vrstom (zaštitnim) limom. Cijevi i (zaštitni) lim na cijevima moraju biti tako postavljeni da ne ometaju slobodan prolaz.

Lanci

Članak 18.

Lanci i šipke za pokretanje kormila, ako prolaze palubom, moraju biti dobro zaštićeni poklopcima koji se mogu lako i brzo skidati.

Jaram (kvadrant) kormila mora biti pokriven zaštitnim poklopcem.

Kormila sa uređajem za ručno pokretanje moraju imati kočnice.

Stepenice i ljestvice

Članak 19.

Stepenice koje vode sa glavne na gornju palubu, zapovjednički most ili u prostorije pod palubom, moraju biti široke najmanje 0,50 m i ne smiju imati nagib veći od 65°. One moraju biti načinjene od jake metalne ili drvene građe, a ograde s obje strane zaštitnom ogradom sa oblim ručnim zahvatnicama, koji su na krajevima zaobljeni. Prednji dio gornje površine svake stepenice mora biti oruubljen hrapavim metalom.

Članak 20.

Stepenice kojima se silazi sa palube uamac, moraju imati na gornjem kraju jak lanac ili čelično užje, radi zabacivanja na bitvu. Donji kraj stepenica mora biti podvijen prema boku plovnog objekta, kako bi se osigurao vrsti oslonac i lakše kretanje po stepenicama.

Zabranjena je upotreba stepenica sa kukama na gornjem kraju.

Ilanak 21.

Stepenice kojima se silazi sa palube u skladište plovnog objekta ne smiju imati nagib veći od 65° , moraju biti najmanje 1,20 m široke i moraju biti osigurane od pomicanja.

Ilanak 22.

Most (skela) za izlaženje sa plovnog objekta na kopno, odnosno pristan ili za prijelaz na drugi plovni objekt, mora biti širok najmanje 0,80 m na injen od dasaka debljine najmanje 0,05 m, a sa obje strane mora imati sigurnu ogradu visoku najmanje 1 m. Nagib mosta ne smije biti veći od 25° . Prema potrebi mora biti dovoljno poduprt, tako da za vrijeme prijelaza preko mosta bude isključena mogućnost prevrtanja, rušenja, odnosno veših gibanja. Pod mostom mora imati poprečne branike. Noću most mora biti dobro osvijetljen.

Ilanak 23.

Pristupni most koji vezuje pristan sa kopnom mora biti širok najmanje 2 m i s obje strane mora imati sigurnu ogradu visoku najmanje 1 m.

Prolazi

Ilanak 24.

Prolazi na otvorenim palubama, prilazi i rampama za spašavanje i mjestima vršenja službe, prolazi i hodnici u potpalubnim prostorijama ili u nadogradnji ne smiju biti zakriveni predmetima koji bi mogli smetati slobodno kretanje. Prolazi moraju biti toliko široki, da se dvije osobe mogu mimoći.

Pri građenju novih objekata treba nastojati da se svi hodnici, odnosno prolazi grade u pravoj liniji.

Slobodna visina hodnika od poda do gornjeg ruba stropa ili krovne grede, mora iznositi 2 m. Na plovilima kod kojih iz konstrukcijskih razloga to nije moguće postići, slobodna visina hodnika može biti i ispod 2 m., ali najmanja od 1,80 m.

Ilanak 25.

Kad se na palubi teretnjaka nalazi teret (ugalj, koks, drvo, sijeno i sl.) moraju postojati slobodni bočni prolazi široki najmanje 0,60 m. Na istim načinima moraju biti osigurani prilazi stambenim prostorijama i svim uređajima plovnog objekta.

Kada visina tereta na palubi prelazi 1 m, a iz bilo kojih razloga ne postoji bočna oграда, propisana čl. 8. ovog pravilnika, radi sigurnosti kretanja moraju cijelom dužinom bočnih prolaza biti zategnuti jaki konopci. Ako sigurnost kretanja dužinom teretnjaka zahtijeva da se prelazi i preko naslaganog tereta, onda se na pramenoj i krmnoj strani uz teret prisloniti stepenice.

Na mjestima, gdje se radi sa elima užadima, mora biti dovoljno prostora, a naročito na pramcu i krmi teretnjaka.

Zapovjedni ki most i kormilarnica

Članak 26.

Zapovjedni ki most na plovnim objektima sa vlastitim pogonom mora biti tako ograđen i opskrbljen takvim uređajem, da je osoblje pri vršenju navigacione službe dobro zaštićeno od atmosferskih nepogoda.

Ograda mosta mora biti visoka najmanje 0,80 m, a može biti puna ili otvorena, što zavisi od konstrukcijskih osobina plovnog objekta.

Članak 27.

Kormilarnica mora biti dovoljno prostrana, da se zaposleno osoblje može u njoj slobodno kretati.

Kormilarnice na teretnjacima i ostalim plovnim objektima bez vlastitog pogona preko 40 t nosivosti, moraju biti dobro zatvorene i zastakljene, tako da je kormilaru omogućen vidik na sve strane. One moraju imati uređaj za grijanje, klupu i dovoljno prostora da se zaposleno osoblje može slobodno kretati.

Kormilarnica na plovnim objektima sa vlastitim pogonom mora biti sa svih strana dobro zatvorena i zastakljena tako, da je kormilaru omogućen vidik na sve strane. Ona mora imati dvojebojna vrata, uređaj za grijanje, klupu sa strunjom i, ukoliko ima prostora, mali ormar, stol i stolice.

Kormilarnice teretnjaka koji prolaze kroz erdapske brzake i gornji Dunav, moraju pored naprijed navedenog imati i dovoljno mjesta za 4 osobe.

Svi plovni objekti, bez obzira na veličinu, vrstu ili namjenu, sa uređajem za ručno pokretanje kormila, moraju imati preko paoka kormilarskog kotača pri vršenju metalni vijenac, obložen materijalom koji loše provodi toplinu.

Dizalice za teret

Članak 28.

Dizalice za teret moraju biti tako građene i u takvom stanju održavane, da sa sigurnošću mogu dizati i nositi najveću težinu za koju su građene. Dopušteno opterećenje dizalice mora biti vidljivo označeno u tonama na samoj dizalici. Zabranjeno je dizati i spuštati u brodska skladišta osobe s pomoćju uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta, kao i svako zadržavanje ili prolaznje ispod dizalice za vrijeme njihovog rada.

Sva užeta za dizalicu moraju biti od elika sa promjerom koji odgovara najvećem dozvoljenom opterećenju dizalice. Zabranjeno je upotrebljavati nadopletenu (nastavljenu) užad i užad sa napuklim nitima.

Kuka dizalice mora biti opskrbljena automatskim zatvaračem koji dobro funkcionira, koji se ne može otvoriti kad se nosi teret.

Vitla

lanak 29.

Vitlom smiju rukovati samo one osobe koje su za to osposobljene.

Vitla moraju imati ispravne kočnice. Ručice za ručno okretanje vitla moraju biti sigurno pričvršene i imati obostranu skakalicu, koja sprečava povratni udarac ručice. Na svakom vitlu mora biti na vidnom mjestu označeno njegovo najveće dozvoljeno opterećenje u tonama. Pokretni dijelovi vitla moraju biti zaštićeni u blizini radnih mjesta i stalnih prolaza.

Zapovjednik odnosno starješina plovnog objekta dužan je povremeno vršiti pregled svih naprava i uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta i utvrđeno stanje bilježiti u dnevnik plovnog objekta. Naravno, to je dužan vršiti prije početka i za vrijeme ukrcavanja i iskrcavanja tereta.

Svaki plovni objekt mora imati isprave o ispravnom stanju uređaja za dizanje tereta, izdate od strane za to nadležnog organa.

Uređaj za vezivanje plovnog objekta i uređaj za vuču – tegljenje

lanak 30.

Sidreni uređaj mora osiguravati u svim prilikama plovidbe brzo spuštanje i dizanje sidra i sigurno držanje plovnog objekta na sidru. Lanac sidra ne smije imati karika sa ispalim sklepovima (poprečnim umetcima) i ne smije slobodno prelaziti preko lančanika za povlačenje lanca na motovilu.

Plovni objekt sa vlastitim pogonom, čije je sidro teže od 200 kg, treba imati parni ili motorni uređaj za dizanje sidra.

Glavno sidro dunavskog tipa mora imati i glavni i pomoćni lanac, kao i vilicu za glavni lanac.

Ispravnost uređaja dužan je provjeravati zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta.

lanak 31.

Uređaj za vuču mora biti u ispravnom stanju. Bitve i ostali mehanizmi za vuču moraju biti čvrsto spojeni sa tijelom plovnog objekta. Drvene bitve ne smiju imati trulih dijelova, a njihova vanjska istrošenost u promjeru ne smije biti veća od 20%. Vučnici ne smiju imati napuklih niti i zadebljanja koja bi ometala slobodno izvlačenje užeta. Vučna kuka i zaštitni luk ne smiju imati napuklina ili oštećenja koja bi mogla dovesti do kidanja vučnika ili njegovog otkrivanja sa vučne kuke.

eli na užad

lanak 32.

Spojevi (nadopleti) užeta moraju biti brižljivo izvedeni i zaštićeni poveznicama. Živi kraj užeta za vezivanje mora biti opskrbljen omotom (kloc). Krajevi užeta za vezivanje moraju biti zaštićeni poveznicama.

Užad moraju biti namotana na posebnim vretenima, opskrbljenim ručnom kolicima. Ova vretena moraju biti prikrivena na palubi kad god je to moguće. Užad mogu biti složena na postolju za užad samo kada na odnosnom mjestu ne može biti postavljen bubanj, o čemu odlučuje nadležna inspekcija rada. Užad namijenjena vuči i vezivanjem ili manevru, moraju biti omotana jakim konopcem duž upletaka na omotici (kloc). Ako su takva užad oštećena, moraju biti omotana platnom a preko platna jakim konopcem. Po završenom radu užad moraju biti namotana na bubnjeve ili složena u kolutima i smještena na određena postolja.

Zaštitni lukovi plovnih objekata sa vlastitim pogonom ne smiju imati oštih rubova, već glatku površinu po kojoj će se slobodno kliziti.

B. Ventilacija skladišta, spremišta za potrošni materijal i tovarnog prostora za tekućine gorivo

lanak 33.

Skladišta plovnih objekata koji prevoze lako zapaljive materije koje razvijaju lako zapaljive plinove moraju biti opskrbljena specijalnim odušnicima za sprečavanje porasta unutrašnjeg tlaka.

lanak 34.

Pristup u zatvorene prostorije spremišta uglja i sl., u kojima postoji mogućnost prisustva otrovnih plinova ili pare, smije se dozvoliti samo pod nadzorom jedne osobe koja se nalazi izvan ovakvih prostorija i uz upotrebu prethodnih sigurnosnih mjera (provjetravanje, odvođenje svježeg zraka, upotreba zaštitnih sredstava za dizanje, privezivanje i sl.).

Lako zapaljive tekućine u prostorijama pod palubom moraju biti smještene u posebno građene spremnike ili posude. Ovi spremnici, odnosno posude imaju se puniti samo sa palube s pomoću cijevi koje su naročito ugrađene za tu svrhu. Za odvođenje plinova i zadaha ovakvi spremnici odnosno posude moraju imati ugrađenu posebnu cijev koja se uzdiže iznad palube, a osigurana je od zapaljenja i eksplozije plinova.

lanak 35.

Spremišta u kojima su smješteni: boje, lakovi, petrolej, benzin i slični lako zapaljivi predmeti moraju biti željezna i obojena silikatnom bojom. Ova spremišta se moraju provjetravati i kroz njih zabranjeno je provoditi električne instalacije (Vidi Pravilnik o zaštitnim mjerama protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i radilištima). Ni u kom slučaju ne smiju se upotrebljavati za osvjetljenje ovih prostorija svjetiljke sa

otvorenim plamenom. Na brodovima sa vlastitim pogonom na paru u ovakve prostorije mora biti uvedena posebna cijev, sa napravom za gašenje požara.

Zabranjeno je ostavljanje u ovim spremištima upotrebljeni masni pamuk njak (strojarski pamuk).

U spremištu lako zapaljivog potrošnog materijala, u tovarnom prostoru teretnjaka za prijevoz tekućeg goriva i u spremištu za tekuće gorivo na plovnim objektima sa motornim pogonom, smije se upotrijebiti samo osvjetljenje pomoću sigurnosnih svjetiljki (baterijske električne lampe i sl.).

Smještaj strojeva uređaja za rashlađivanje

članak 36.

Strojevi uređaja za rashlađivanje i ostali aparati i naprave za proizvodnju leda, sode-vode i sl., trebaju biti smješteni u odvojenim prostorijama, koje moraju biti stalno prirodno, a u slučaju potrebe i umjetno provjetravane.

C. Strojarnica i kotlovnica

Tehničke i zaštitne mjere oko kotlova i strojeva

članak 37.

Prostor ispod kotlova i oko strojeva mora biti dovoljno prostran, da zaposleno osoblje može nesmetano raditi bez opasnosti po zdravlje i život.

Prostorije strojarnice i kotlovnice moraju biti stepenicama neposredno spojene sa glavnom palubom. Ako se između kotlova i strojeva nalazi nepromotiva pregrada, svaka od ovih prostorija mora biti vezana sa palubnim stepenicama. Ove prostorije moraju biti međusobno povezane nepromotivim vratima koja se otvaraju prema strojarnici.

Ako se kotlovi i strojevi plovnog objekta ne nalaze u zajednoj prostoriji, već u zasebnim prostorijama, one moraju biti međusobno vezane dvostrukim sredstvom za vezu (govorna cijev i električno ili obično zvonce, telefon i sl.).

Strojarnica i kotlovnica moraju biti dovoljno osvijetljene, aparati koji pokazuju visinu vode u kotlovima, ventili, napojne pumpe, naprave za podmazivanje, telegraf za zapovjedni ki most, kao i svi ostali važniji dijelovi na kotlu i stroju moraju biti dobro osvijetljeni, pa i po danu kada je to potrebno osvjetljenjem koje je nezavisno od glavnog generatora za osvjetljenje plovnog objekta.

U prostorijama stroja i kotla ventilacija mora biti takva da temperatura mora biti podnošljiva i zrak čist. U tu svrhu moraju se postaviti uređaji za dovođenje svježeg i odvođenje pokvarenog zraka.

Spremište uglja

lanak 38.

Spremišta uglja moraju biti odijeljena od strojarnice i kotlovnice željeznom pregradom. Ova pregrada mora imati otvor za izvlačenje uglja koji ne smije biti uži od 0,70 m i niži od 1,10 m. Ovaj otvor mora se zatvarati poklopcem na žlijeb.

Spremišta uglja moraju biti stalno provjetravana, a kada se u njima radi i dobro osvijetljena električnim ili sigurnosnim svjetiljkama.

Prolazi

lanak 39.

Prolazi oko strojeva i kotlova moraju biti široki najmanje 0,60 m i u visini najmanje od 1,80 m potpuno slobodni od svih predmeta i pokretnih dijelova strojeva, koji bi mogli ometati prolaz.

Na manjim plovnim objektima, gdje je to iz konstrukcijskih razloga nemoguće provesti, dozvoljeno je odstupanje uz suglasnost nadležne inspekcije rada.

Za pristup i rukovanje pojedinim dijelovima stroja, ako to njena konstrukcija zahtijeva, moraju se postaviti stepenice i platforme, ograničene jakim metalnom ogradom, visine najmanje 0,80 m. Ograda mora biti do visine najmanje 0,20 m i rešetkasta.

Cijevi

lanak 40.

Cijevi za paru moraju biti obložene materijalom koji izolira toplinu i podešene za ispuštanje kondenzata, a parne cijevi u sastavu grijačkih tijela, radijatora, dovoda do kondenzatora i drugo, moraju se zaštititi ogradama.

Zaštita na strojevima i uređajima

lanak 41.

Svi pokretni dijelovi stroja (zamašnjaci, zupčanici, osovine, transmisije, poluge i sl.) moraju biti tako ograničeni, da osobe koje rade oko njih budu potpuno zaštićene.

Ručice kormila, ventila i kotača, kao i poluga za upravljanje strojevima, moraju biti od uglavoljnog materijala i zaobljene.

Svjedodžba kotla

lanak 42.

Kotao svakog parnog plovnog objekta mora biti pregledan od nadležnog organa za pregled stanja kotlova i sudova pod tlakom, i imati svjedodžbu o tome pregledu.

D. Ostale zaštitne mjere pri radu

Rad na održavanju i ispuštanju plovnog objekta

članak 43.

Osobe zaposlene na struganju rade ili boje i na tucanju kamena u kotlovima, moraju biti opskrbljene zaštitnim odijelom i naočalama.

Radovi na vanjskoj strani broda smiju se obavijati isključivo u vrijeme kada brod stoji na sidru, odnosno kad je vezan uz obalu ili pristan i kada to dozvoljavaju atmosferske prilike.

Kada se pranje, struganje ili bojanje vanjske strane broda vrši iz amca ili sa skele, ovi moraju biti privezani uz brod ili pridržavani od članova posade. Kada se ovakav rad obavlja pomoću plivajuće skele, ova mora biti široka najmanje 1,20 m i ograničena sa tri strane stalnom ili privremenom ogradom visokom 0,80 m.

Rad na bojanju broda obojenog štetnim po zdravlje (olovnim ili sl.) može se obavljati samo onda, ako je na tome zaposleno osoblje opskrbljeno zaštitnom odjećom protiv otrovnih materija (zaštitno odijelo, kapa, rukavice), a kad se bojanje vrši prskanjem, zaposleno osoblje na ovom radu mora biti opskrbljeno i respiratorima.

članak 44.

Za vrijeme atmosferskih nepogoda posade plovnih objekata smiju se zaposliti na otvorenoj palubi samo u slučaju radova izazvanih višom silom, kao i na radovima koji su neophodno vezani službom.

Za vrijeme ljetnih vrućina iznad prostorija za stanovanje i radionica mora biti razapet šator (fenda). Na krmenom dijelu broda biće šator razapet u onolikoj mjeri, koliko dopušta rad sa vrućinama.

Radna prostorija

članak 45.

Zatvorene radne prostorije moraju biti higijenski uređene, zaštićene od štetnih atmosferskih utjecaja, dovoljno osvijetljene i opskrbljene uređajima za ventilaciju i grijanje.

III. MJERE U POGLEDU UREĐENJA STAMBENIH I OSTALIH PROSTORIJA

A Opće odredbe

članak 46.

Na svim plovnim objektima unutrašnje plovidbe sa stalnom posadom moraju se nalaziti stambene prostorije.

Stambene prostorije trebaju biti odijeljene naročito ugrađenim zidovima radi zaštite od prodiranja zadaha, plinova i zvuka iz drugih prostorija.

Stambene prostorije ne smiju se nalaziti u neposrednoj blizini strojeva i kotlova. Ukoliko iz konstrukcijskih razloga ovo nije moguće provesti, zidovi između prostorija stroja i kotla i stambenih prostorija moraju biti izolirani lošim vodičem topline i zvuka.

Na teretnjacima za prijevoz tekućeg goriva stambene prostorije moraju biti odvojene od skladišta za ukrcavanje tereta nepromotivim pregradama. Međuprostor pregleda (koferdam) mora biti ispunjen vodom, tako da ni u kom slučaju ne može doći do propuštanja i isparavanja plinova u stambene prostorije.

Zabranjeno je smještati stambene prostorije ispred kolizijske pregrade.

Smještaj stambenih prostorija

Članak 47.

Za stambene prostorije:

a) na tegljačima ima se iskoristiti sav slobodan prostor na palubi i pod palubom vode i razna, da nadgradnja na palubi ne ometa pravilan rad posade i manevarsku sposobnost tegljača;

b) na motornim teretnim brodovima prvenstveno treba koristiti prostor palube na sredini broda, zatim ispod i iznad palube na pramcu kao i prostor u spuštenoj palubi na krmi;

v) na putničkim brodovima stambene prostorije za posadu moraju biti građene prvenstveno na sredini broda na palubi, a u nedostatku takvog prostora, pod palubom;

g) na teretnjacima ove prostorije moraju biti smještene na dijelu krme, na palubi i pod palubom i u spuštenoj palubi, a na dijelu pramca u spuštenoj palubi i pod palubom;

d) na drvaricama stambene prostorije moraju biti smještene na dijelu krme u spuštenoj palubi, a na dijelu pramca pod palubom ili u spuštenoj palubi;

e) na drvaricama ispod 100 tona nosivosti stambene prostorije na dijelu krme mogu se sastojati od jednog odjeljenja, koje služi kao spavaća kabina i kuhinja. Za posadu putničkih brodova ima se urediti zasebno blagovaonica, kupaonice sa tuševima i umivaonicima i nužnici.

Stambene prostorije na dijelu krme drvarice sastoje se od spavaće kabine, kuhinje i nužnika, a na pramcu od jedne prostorije koja služi kao spavaća kabina i kuhinja.

Stambene prostorije pod palubom drvarice koje se iz konstrukcijskih razloga ne bi mogle izvesti u visini od 1,75 m, moraju se graditi u spuštеноj palubi u visini od najmanje 1,90 m, tako da strop kabine nadvisuje palubu najmanje za 0,80 m.

Pod kabine ne smije ležati na dnu korita drvarice.

Pragovi ulaza koji sa palube vode u stambene prostorije moraju biti visoki najmanje 0,20 m.

lanak 48.

Odstupanja od odredaba ovog pravilnika u pogledu stambenih prostorija dopuštena su samo za manje plovne objekte u kojima stambene prostorije služe samo za povremeno provjetranje posade. O ovome odlu uje nadležna inspekcija rada.

lanak 49.

Na drvaricama i teretnjacima mora biti postavljena ru na pumpa za punjenje spremnika vodom, koja služi za ispiranje nužnika, za kupaonicu i za druge potrebe.

lanak 50.

Zabranjen je smještaj putnika u stambene prostorije posade.

Velina stambenih prostorija

lanak 51.

Pod visinom stambene prostorije podrazumijeva se visinsko rastojanje izme u poda i donje površine oplata stropa, odnosno donjeg ruba palube ograde (spone, nosa a), mjereno na najnižem dijelu prostorije.

Visina prostorije, koja je snižena na vodovima smještenim ispod stropa, mjeri se od donjeg ruba vodova, odnosno od njihove zaštitne oplata.

Pod površinom stambene prostorije podrazumijeva se površina preostala poslije izgradnje unutrašnjih i pregra enih zidova i prije unošenja ili ugra ivanja namještaja.

Na plovnim objektima unutrašnje plovidbe sa vlastitim pogonom, visina stambenih prostorija mora iznositi najmanje 1,80 m. a na teretnjacima najmanje 2 m.

Površina poda u zajedni kim spava im kabinama mora iznositi najmanje 2,5 m² po lanu posade, a u svim ostalim pojedina nim kabinama površina poda ne smije biti manja od 4,5 m².

Zapremina zra nog prostora u zajedni kim spava im kabinama mora iznositi najmanje 4 m³ po lanu posade, a u pojedina nim najmanje 6 m³.

lanak 52.

U zajedni kim spava im kabinama sa dvokatnim krevetima, visina prostorije ne smije biti manja od 2,10 m.

Stambene prostorije na pristaništima i stambenim brodovima moraju biti visoke 2,30 m. Zračni prostor mora iznositi najmanje 11 m³ po osobi.

Način građenja stambenih prostorija

članak 53.

Svi željezni zidovi i stropovi stambenih prostorija moraju biti obloženi drvetom ili kojim drugim podesnim materijalom koji slabo provodi toplinu i ne propušta vlagu.

Oplate zidova i stropa moraju biti tako izvedene, da onemogu avaju zadržavanje šteta ina.

Pod stambenih prostorija mora biti pokriven drvetom ili kojim drugim vodi em topline.

Spojevi zidova i poda i spojevi zidova i stropa moraju biti zaobljeni.

Svi odvodi vode iz stambenih prostorija i pomo nih prostorija moraju biti tako izgra eni, da odvede vodu direktno izvan broda ili u slivnik kotlovnice.

Zidovi i stropovi u spava im kabinama i blagovaonicama moraju biti glatki, bez pukotina, od materijala prikladnog za pranje i dezinfekciju, obojeni svijetlom bojom.

Zabranjeno je kroz stambene prostorije posade provoditi lance, konopce, cijevi i sl., osim dovoda namijenjenih ure aju stambene prostorije.

Osvjetljenje stambenih prostorija

članak 54.

Stambene prostorije moraju biti u svako doba dobro osvijetljene.

Sve stambene prostorije moraju biti opskrbljene umjetnim osvjetljenjem. Stambene prostorije plovnih objekata sa vlastitim pogonom trebaju imati i elektri no osvjetljenje.

Zabranjeno je upotrebljavati za osvjetljenje svjetiljke sa teku im gorivom koje isparava ispod 35° C.

Na plovnim objektima sa elektri nim osvjetljenjem iznad uzglavlja svakog lana posade u zajedni kim ili pojedina nim spava im kabinama mora biti uvedeno svjetlo sa posebnim prekida em.

U svim prostorijama plovnog objekta moraju postojati pripremljene svjetiljke za rezervno osvjetljenje u slu aju kvara centralnog osvjetljenja.

Grijanje stambenih prostorija

lanak 55.

Stambene prostorije svih plovnih objekata sa vlastitim pogonom moraju biti grijane parom, toplom vodom, toplim zrakom ili električnom strujom.

Kada se iz bilo kojih razloga stambene prostorije ne mogu grijati uređajima navedenim u prednjem stavku, dopušteno je grijanje pećima. Pećnici moraju biti željezne, iznutra obložene šamotom. Dimnjak ovakvih pećnica ne smije imati ključ i mora biti opskrbljen napravom koja sprečava vraćanje dima. Svaka pećnica mora imati zaklon protiv prekomjerne topline, i radi zaštite zida.

lanak 56.

Na teretnjacima za prijevoz tekućeg goriva mogu se upotrebljavati samo pećnici i štednjaci koji se lože drvinom, ugljem ili tekućim gorivom, koji odgovaraju sljedećim uvjetima:

- a) brzina sagorijevanja mora biti mala, a toplina koju daju normalna;
- b) vraćanje dima mora biti onemogućeno;
- v) pepeo ne smije odlaziti u dimnjak, već imaju biti zadržani u određenoj pregradi štednjaka ili pećnici;
- g) na kraju dimnjaka mora biti postavljena gusta žičana mreža radi sprečavanja iskrenja.

Pećnici i štednjaci na teretnjacima sa grijanjem pomoću plina butana ili petroleja moraju imati potpuno zatvoren plamen.

Provjetravanje stambenih prostorija

lanak 57.

Stambene prostorije moraju imati prirodnu, a po potrebi i umjetnu ventilaciju, koja ne smije prouzrokovati propuh. Dovodnici zraka ne smiju se nalaziti iznad kreveta.

Uređaji i ventilacije moraju biti građeni i postavljeni tako, da kroz njih ne može prodirati voda.

Oznaka prostorija

lanak 58.

Iznad vrata svake stambene prostorije mora biti istaknut naziv prostorije i označena njezin obujam u m³, kao i broj smještenih članova posade.

B. Spava e kabine

Smještaj posade

lanak 59.

Posada plovnog objekta mora biti smještena po sljede em rasporedu:

- 1) Rukovodioci i njihovi pomo nici u zasebnim kabinama sa po jednim krevetom.
- 2) Osoblje palube i osoblje stroja u posebnim kabinama u koje mogu biti smještena najviše 4 osobe.

Na plovnim objektima na kojima pored rukovodioca ukupan broj posade ne prelazi 4 osobe, posada palube i stroja može biti smještena u zajedni kim kabinama.

Žene u službi na brodu moraju imati odvojene kabine.

Gdje god dopušta prostor, mora se nastojati da zajedni ke kabine nemaju više od 2 kreveta.

Kreveti

lanak 60.

Svaki lan posade mora imati zaseban krevet. Kreveti moraju biti, što je više mogu e, odvojeni jedan od drugoga.

Kreveti ne smiju biti smješteni neposredno uz bo ni zid korita plovnog objekta a isto tako, Gdje je to mogu e, ne smiju se postavljati uz zajedni ki zid dviju kabina s jedne i druge strane.

Prostor izme u dva usporedna paralelno postavljena kreveta u istoj kabini ne smije biti uži od 0,70 m, niti smije biti zakr en predmetima koji spre avaju slobodan prolaz.

Uzglavlja kreveta mogu se dodirivati, ali u tom slu aju moraju biti odvojena pregradama ili zavjesama visokim, 0,60 m iznad površine kreveta.

Kreveti moraju biti po unutrašnjoj mjeri dugi najmanje 1,90 m, a široki u zajedni kim kabinama najmanje 0,75 m, a u pojedina nim kabinama 0,90 m.

Kod kreveta koji su postavljeni jedan iznad drugog (dvokatno), donji krevet mora biti izdignut iznad poda najmanje 0,30 m. Iznad ovakvih kreveta mora u svakom slu aju postojati slobodan prostor najmanje 0,75 m. visine.

Ako se kreveti iz konstrukcijskih razloga moraju postaviti uz zid korita ili uz zid nepromo ive pregrade, zidovi na tim mjestima moraju biti naro ito dobro izolirani protiv hladno e i vlage dopunskim drvenim štitnicima u visini od 0,45 m. iznad površine kreveta.

Kreveti moraju biti vrsto građeni od uglanog materijala (metala) ili tvrdog drveta, u prvom slučaju zaštjeni od hrænja.

U kabinama sa jednim krevetom može se krevet graditi od tvrdog drveta i ispod njega ugraditi ladica. Izmeæu kreveta i ladice mora biti 0,10 m slobodnog prostora.

Izrada kreveta mora biti takva, da se oni mogu lako rasklopiti zbog išænja.

Kod dvokatnih kreveta pristup gornjem krevetu treba omogućiti s pomoæu posebnih ljestvica.

lanak 61.

Svaki krevet treba imati žiænji uložak, prošiven madrac, punjen vunom ili konjskom strunom, visok najmanje 0,10 m i po dva uzglavlja (jastuka) od istog materijala. Madrac mora imati navlaku od vrstog platna.

Ispod žiænog uložka gornjih kreveta mora biti postavljeno gusto platno da se sprijeæi padanje prašine sa gornjeg na donji krevet.

Svaki krevet mora biti opskrbljen navlakama za jastuke, sa po dva vunena pokrivaæa i dvije plahte. Posteljno rublje mora se mijenjati tri puta mjeseæno, a po potrebi i nareænju zapovjednika broda i ešæe.

U zajednim kabinama kreveti moraju imati izmeæu sebe pokretan zastor koji ne propušta svjetlost.

Oprema spavaæih kabina

lanak 62.

Spavaæa kabina s jednim krevetom po pravilu mora imati: ormar za odijelo visine kabine, dubok najmanje 0,60 m, širok najmanje 0,80 m, s pregradom na vrhu i sa dvije ladice pri dnu, poivaljku, naslonjaæ, pisaæi stol, police i ormariæa za knjige, dovoljan broj vješalica, porculanski umivaonik sa tekuæom toplom i hladnom vodom, toaletni ormar, ogledalo. Prozori i vrata moraju imati zavjese koje ne propuštaju svjetlost. Ispred kreveta mora biti prostiraæ, a uz vrata otiraæ za noge.

Spavaæe kabine sa dva kreveta po pravilu moraju imati: krevete koji eæu sluæaju nedovoljnog prostora biti ugraænjeni jedan povrh drugoga, dva ormara za odijelo, veliæine kao u prednjem stavku, stol i dvije stolice sa naslonom, jedan toaletni ormar za dvije osobe, ogledalo i dovoljan broj vješalica. Uz krevet ima se postaviti policia za knjige. Ispred kreveta mora se staviti prostiraæ, a uz vrata otiraæ za noge. Na prozorima i vratima moraju biti zavjese koje ne propuštaju svjetlost.

Zajedniæke spavaæe kabine sa tri i više kreveta po pravilu moraju imati: stol pokriven linoleumom, za svaku osobu stolicu sa naslonom, drveni ormar visine kabine, širok i dubok najmanje 0,60 m, sa pregradom na gornjem dijelu i jednom do dvije ladice pri dnu za najviše dvije osobe, toaletne ormariæe sa ogledalom, uz svaki krevet policia za knjige. Na prozorima i vratima imaju se postaviti zavjese koje ne propuštaju svjetlost.

Namještaj mora biti politiran i jednostavnog oblika.

U svim spavaćim kabinama iznad uzglavlja krevete mora se nalaziti uređaj za smještaj pojasa za spašavanje.

Oprema spavaćih kabina i kuhinja teretnjaka i drvarica

članak 63.

Spavaće kabine kormilara i mornara po pravilu moraju imati: dva kreveta najmanje dužine 1,90 i širine 0,90 m, noćne ormari, ormar za odijelo dubine 0,60 m, širine 1 m (za kabinu mornara najmanje širine 0,80 m) i visine do stropa (ako se ugrađuju dva ormara moraju biti široki najmanje 1 m), stol sa dvije stolice, ogledalo, vješalice za odijelo i svjetiljke. Kreveti moraju biti opskrbljeni potpunom opremom sa dvije presvlake.

Kuhinje kormilara i mornara moraju imati: štednjak, uređaj za pranje posuđa sa izljevom, stol i tri stolice (za kuhinju mornara sa dvije stolice), sanduk za ugalj-drvo, umivaonik sa ogledalom, limenu posudu za pitku vodu, vješalice za odijelo i svjetiljku. Za kuhinju mornara mora biti manji kredenac i ormar za posuđe, a za kormilara veći kredenac kao i poivaljka duga 1,90 a široka 0,85 m. Kuhinje kormilara i mornara moraju biti opskrbljene svim potrebnim posuđem i priborom za pripremanje jela.

Službene prostorije

članak 64.

Na svim plovnim objektima po pravilu mora se nalaziti posebna službena prostorija.

Na plovnim objektima sa ograničenim prostorom službena prostorija izgrađuje se prema ocjeni nadležne inspekcije rada za unutrašnju plovidbu.

U slučaju da spavaća kabina brodskih pripravnika ili broskog poručnika uslijed nedovoljnog prostora služi kao brodski ured, tada ova kabina mora imati za polovinu veću površinu i obujam od drugih spavaćih kabina s jednim krevetom.

Kao službena prostorija podrazumijevaju se i kabine na palubi zapovjednika broda i prvog strojara na tegljačima na kotalice.

Blagovaonica

članak 65.

Blagovaonice na brodovima sa vlastitim pogonom moraju biti prostrane, namještene i udešene tako, da ih posada istovremeno može koristiti za odmaranje i u kulturno-prosvjetne svrhe.

Na većim brodovima uslijed odvojenosti stambenog prostora na dijelu pramca i krme, u svakom od ovih prostora mora postojati po jedna blagovaonica. Ako, prostor broda ne dopušta izgradnju dviju blagovaonica, može se postaviti samo jedna uz suglasnost nadležne

inspekcije rada za unutrašnju plovidbu. Stolovi u blagovaonicama moraju biti pokriveni linoleumom, ako ploha stola nije od tvrdog uglaanog drveta, da se može lakoistiti. Okostola mora se nalaziti dovoljan broj sjedišta, da sva posada, ili dio posade za koji je blagovaonica određena, može odjednom sjediti ugodno za stolom.

Blagovaonice po pravilu moraju imati sav potreban pribor za jelo, sa odgovarajućom rezervom.

U blagovaonici mora postojati ormar za posude i pribor i ormar za biblioteku.

Svaka blagovaonica mora imati električno kuhalo (za grijanje vode, kuhanje čaja, kave itd.).

Prostorije za ostavljanje radne odjeće

članak 66.

Na svim većim plovnim objektima u blizini stambenih prostorija mora se nalaziti posebna prostorija udešena za sušenje i ostavu kišnih kabanica, čizama i radnih odijela.

Kuhinja

članak 67.

Kuhinja se mora nalaziti na palubi broda. Izuzetno, ako konstrukcija broda zahtijeva, kuhinja može biti smještena i pod palubom.

Kuhinja mora biti s obzirom na kapacitet broda, broj posade i putnika, dovoljno prostrana, sa uređajima za dobro i lako provjetranje i odvođenje toplog zraka (svjetlarnika). Zidovi trebaju biti obloženi bijelim keramičkim pločicama u visini od 1,50 m iznad poda. Pod mora biti popločan keramičkim pločicama ili drugim sličnim materijalom i tako nagnut, da voda može slobodno otjecati kroz poseban otvor. Spojevi zidova i poda moraju biti zaobljeni.

Pribora za kuhanje i posluživanje jela mora biti u dovoljnom broju i u ispravnom stanju. Uređaj za pranje posuda mora imati slivnik i biti izrađen od materijala koji se lako pere. Za sve potrebe u kuhinji (kuhanje, pranje posuđa, pranje kuhinje i dr.) smije se upotrebljavati samo voda iz posebnih tankova za vodu za piće. Stolovi za pripremanje hrane imaju biti prekriveni sa cinanim limom, podvijenim pod rubove stolne ploče.

Kuhinje kormilara i mornara na teretnjacima po pravilu moraju biti obložene keramičkim pločicama oko i ispod štednjaka, umivaonika i uređaja za pranje posuđa, a ostali dio mora biti obložen drvetom.

Kuhinja mora biti uvijek dobro osvijetljena.

Ostava

članak 68.

Na brodovima sa vlastitim pogonom životne namirnice se moraju uvati u ostavama koje imaju prirodno provjetranje i koje su zaštićene od utjecaja vlage, topline, zadaha itd. Namirnice koje mogu podnositi visoku ili nisku temperaturu mogu biti smještene i u posebnim sanducima na palubi.

Otvori za provjetranje i prozori ostave moraju imati željeznu rešetku i gustu mrežu žičanu, koja sprečava ulazak insekata (muha i buba).

Unutrašnji zidovi ostave moraju biti obloženi materijalom koji slabo provodi toplinu, a u visini od 1,50 m iznad poda moraju biti obloženi keramičkim pločicama. Pod ostave mora biti isto tako pokriven keramičkim pločicama i nagnut, da voda može lako otjecati kroz otvor.

Ostava mora biti tako uređena da se pojedine vrste namirnica mogu ostavljati i uvati na posebno određenim mjestima, radi održavanja u zdravom i upotrebljivom stanju. Ove police i pregrade moraju biti tako načinjene, da se mogu lako postavljati i skidati radi čišćenja.

Police, pregrade, sanduci i slični uređaji moraju biti tako sagrađeni, da je onemogućen ulazak insektima i ostalim štetocinima.

Na putnim brodovima mora postojati posebna prostorija određena za pivnicu, u koju se ne smije ulaziti kroz ostavu.

Svaka ostava mora imati dovoljan broj mrežastih pokrivača za jelo.

Hladnjaci

članak 69.

Svi brodovi sa vlastitim pogonom moraju imati hladnjake ili ledenice, u kojima će se uvati hrana i namirnice, koje su podložne kvarenju.

IV. SANITARNI UREĐAJI

Kupaonice i umivaonici

članak 70.

Na svakom većem plovnom objektu moraju postojati umivaonici i kupaonice, a na manjim umivaonici i tuševi.

Kupaonice i umivaonice se trebaju nalaziti pored spavaćih kabina i imati poseban ulaz iz unutrašnjih hodnika. Za osoblje stroja na brodovima sa pogonom na uglj, umivaonice i kupaonice moraju se nalaziti u blizini prostorije stroja i kotla. Neposredno uz kupaonice i umivaonice mora se nalaziti prostorija za ostavu odijela (sa potrebnim brojem vješalica).

U umivaonicima i kupaonicama mora biti provedena hladna i topla voda.

Umivaonika na brodu mora biti toliko, da se najmanje 1/3 članova posade može umivati istovremeno. Kod određivanja broja umivaonika, ne uzimaju se u obzir oni članovi posade za koje u spavaćim kabinama postoje ugrađeni umivaonici.

Na plovnim objektima do 6 članova posade po pravilu mora postojati jedan tuš.

Na plovnim objektima sa preko 6 članova posade, mora po pravilu na svakih 6 članova posade postojati po jedan tuš. (Preko tri, računava se kao šest). Svakom članu posade poslodavac je dužan staviti na raspolaganje dva ručnika i potrebnu količinu sapuna.

Perionice

Članak 71.

Na plovnim objektima sa vlastitim pogonom po pravilu mogu postojati perionice za rublje, s tekućom hladnom i toplom vodom i napravama za pranje rublja kao i sušionice.

Ove prostorije moraju biti odvojene od spavaćih kabina i blagovaonica i moraju imati uređaje za provjetravanje i zagrijavanje.

Ukoliko na manjim i starim brodovima iz konstrukcijskih razloga nije moguće postaviti perionice, za tu svrhu prilagodit će se umivaonice.

Na većim putničkim brodovima moraju postojati posebne prostorije za pranje i sušenje rublja.

Gdje će se smjestiti perionica odlučuje nadležna inspekcija rada za unutrašnju plovidbu.

Pranje rublja se ne smije vršiti u stambenim prostorijama i u kuhinji.

Voda za piće i za sanitarne potrebe

Članak 72.

Voda namijenjena za piće i za sanitarne potrebe mora biti u higijenskom pogledu ispravna i mora se držati u posebnim tankovima (ili balonima).

Tankovi se moraju puniti posebnim sisaljka (crijevima), čija je upotreba zabranjena u bilo koju drugu svrhu.

Svi brodovi moraju imati ugrađene spremnike ili balone, naročito udešene za pitku vodu, koje mogu primiti količinu vode za 4 dana, računajući da na svakog člana posade dolazi dnevno najmanje 10 litara vode. Ovakve posude treba povremeno, a najmanje jedanput tjedno ispirati ili oprati vrućom vodom. Ukoliko se u izuzetnim slučajevima ima upotrijebiti riječna voda za piće i sve potrebe kuhinje (kuhanje, pranje posuđa, pranje kuhinje i drugo), ona se mora prethodno filtrirati i prokuhati, pa piti uz dodatak osvježavajućih sokova, ili dezinficirati na propisan način klornim preparatom.

Nužnici

lanak 73.

Na plovnim objektima do 8 članova posade mora se nalaziti jedan nužnik, a za svakih daljih 8 članova još po jedan (preko 4 članova se kao 8).

Nužnici moraju biti smješteni u blizini spavaćih kabina, umivaonika i kupaonica, ali moraju biti od ovih odijeljeni i tako smješteni, da se u njih ne ulazi neposredno iz spavaćih kabina, nego iz otvorenih hodnika.

Zidovi i podovi hodnika moraju biti od materijala koji ne propušta vodu. U visini od najmanje 1,50 m iznad poda zidovi moraju biti obloženi keramičkim pločicama. Ovakvim pločicama moraju biti popločani i podovi. Podovi moraju biti nagnuti prema mjestu izljeva, da voda sama otječe. Spojevi poda i zidova moraju biti zaobljeni.

Nužnik mora biti širok najmanje 0,70 m, a površina njegova mora biti najmanje 1 m².

Nužnici na palubi moraju biti zaštićeni od vremenskih nepogoda, a isto tako i prolazi koji vode do njih. Nužnici moraju imati pretpriprostora sa umivaonikom za pranje ruku.

Sjedišta nužnika moraju biti od materijala koji se ne lomi, ne prska i ne hrupa, sa drvenim poklopcima i sa automatskim dizanjem.

Nužnici moraju imati posebne naprave za ispiranje tekućom vodom. Odvodne cijevi moraju imati poseban ventil protiv prodiranja vode.

Ispiranje nužnika mora biti omogućeno i onda kada se ovaj nalazi ispod linije najvećeg gaženja plovnog objekta.

Nužnici na teretnjacima moraju imati poseban spremnik napunjen vodom radi automatskog ispiranja. Nužnici moraju imati naprave za prirodnu ventilaciju, odijeljene od svih drugih stambenih prostorija, moraju biti dobro osvijetljeni i dani i noću. Na brodovima sa vlastitim pogonom moraju biti zimi grijani.

Nužnici se moraju čistiti najmanje jedanput dnevno, dezinficirati najmanje jedanput tjedno.

Pljuvaonica

lanak 74.

U svim stambenim prostorijama mora se nalaziti dovoljan broj higijenskih pljuvaonica sa vodom.

Pljuvaonice se moraju ispirati i čistiti najmanje jedanput dnevno.

V. MJERE U POGLEDU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

članak 75.

Zapovjednik, odnosno starješina, plovnog objekta mora vršiti osobno ili preko određenog službenika nadzor nad zdravstvenim mjerama i nad održavanjem higijene i isto e na plovnom objektu. Zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta je dužan jedanput tjedno, a po svom naho enju i više puta, osobno pregledati sve prostorije određene za posadu.

članak 76.

Na svim plovnim objektima sa više od 15 članova posade mora biti osposobljena jedna osoba i zadužena pored svoje redovne dužnosti vršiti i službu brodskog higijenera (čl. 106. Općeg pravilnika o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri radu).

članak 77.

Ako se na brodu pojavi zarazna bolest, nužnici, pljuvaonice i drugi predmeti, koji su opasni zbog prijenosa bolesti, moraju se prati i dezinficirati jedanput dnevno, a po potrebi i više puta.

Na brodu se moraju nalaziti efikasna sredstva za dezinfekciju.

članak 78.

U ljetu sve prostorije za stanovanje kao i prostorije za rad i u kojima se posada zadržava moraju biti zaštićene odgovarajućim mrežama protiv insekata.

Ručna ljekarna na plovnim objektima

članak 79.

Svaki plovni objekt mora imati ručnu ljekarnu smještenu u jednoj od lako pristupačnih službenih prostorija. Vrste i količine lijekova određuju posebni propisi.

članak 80.

Lijekovi i zavojni materijal čuvaju se u zatvorenom ormariću, naročito određenom za tu svrhu.

Svaki takav ormarić mora imati na tvrdom papiru otiskan popis lijekova koji se u njemu nalaze, naime njihove upotrebe, dopuštenu dozu i bolest protiv koje se može upotrijebiti lijek. Ista uputa se treba nalaziti i na svakoj posudi ili omotu lijeka.

Ljekarna mora imati dva ključa, od kojih je jedan kod zapovjednika, odnosno starješine plovnog objekta ili dežurnog službenika, a drugi kod osobe osposobljene za davanje prve pomoći.

Liječenje bolesnika

članak 81.

Prvu pomoć na brodovima pruža i njeguje bolesnike osoba za to osposobljena. Ako se ukaže potreba, zapovjednik, odnosno starješina, se obratiti, po dolasku u pristanište i liječniku. U težim slučajevima prekinuti putovanje i svratiti u prvo najbliže pristanište gdje postoji liječnik.

Na brodu moraju uvijek biti u pripravnosti nosila da se bolesnik za slučaj potrebe može brzo i nesmetano iskrcati ili prekrcati.

Na brodovima sa preko 15 članova posade mora postojati odvojena prostorija za izoliranje bolesnika. Na manjim plovnim objektima, gdje nije moguće imati ovako odvojenu prostoriju za izoliranje bolesnika, upotrijebiti se jedna posebna spavaća kabina.

Prva pomoć na manjim plovnim objektima i teretnjacima

Članak 82.

Na svim manjim plovnim objektima, teretnjacima, drvaricama i sl. moraju se nalaziti ormarići i sa lijekovima i materijalom za pružanje prve pomoći i u smislu čl. 104. Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu.

Bolesnici dnevni izvještaji

Članak 83.

Zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta mora voditi bolesnici dnevnik, knjigu o evidenciji nesretnih slučajeva i profesionalnih bolesti, i o tome podnositi preko poduzeća, odnosno poslodavaca izvještaj nadležnoj inspekciji rada za unutrašnju plovidbu za svaki pojedini slučaj u roku od 24 sata i najdalje po pristajanju u prvu domaću luku.

Mjesečni izvještaj o svim bolestima i nesretnim slučajevima podnosi starješina preko poduzeća Saveznoj sanitarnoj inspekciji.

Održavanje čistoće na plovilima

Članak 84.

Stambene prostorije posade moraju se održavati u primjernom redu i čistiti. Prostorije i posteljina moraju se redovno provjetravati.

Poslodavac je dužan o svom trošku nabaviti potrošni materijal za održavanje čistoće (sapun, metle, četke, krpe, kuhinju itd.).

Za održavanje čistoće je odgovoran zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta.

Članak 85.

Zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta mora poduzeti mjere kojima će uništiti štetočine i gamad na plovnom objektu, ako ih ima. Ako je nemoguće uništiti štetočine, odnosno gamad uobičajenim sredstvima, zapovjednik, odnosno starješina, će to

prijaviti nadležnom sanitarnom organu, koji će izvršiti temeljnu dezinfekciju, odnosno deratizaciju plovnog objekta.

VI. MJERE SIGURNOSTI

Sredstva za spašavanje

članak 86.

Sredstva za spašavanje moraju odgovarati namijenjenoj svrsi, biti uvijek u ispravnom stanju i spremna za upotrebu. Njihova ispravnost se mora povremeno kontrolirati, a tokom plovidbene sezone se moraju izvesti najmanje tri vježbe uzbune.

članak 87.

Svaki plovni objekt sa posadom od 8 članova mora imati jedan čamac i dva vijenca za spašavanje, a sa posadom od preko 8 članova dva čamca i četiri vijenca za spašavanje.

Uređaji za spuštanje čamaca, kotura i njihove komore moraju biti uvijek u ispravnom stanju.

Na putnim brodovima osim čamaca mora se nalaziti i dovoljan broj stolica, stolova i drugih sličnih predmeta, koji imaju biti tako podešeni da u slučaju potrebe mogu poslužiti kao sredstvo za spašavanje.

članak 88.

Čamci moraju biti vrsto građeni da se na valovima i pod teretom dobro drže. Na obje strane prednjeg dijela, čamac mora imati oznaku objekta kome pripada, a na sredini vanjskih strana boka, broj osoba koji može nositi.

Čamac mora slobodno visjeti na sohi, tako da se pokretom ruke (izvlačenjem skakavica iz zupčanika) može brzo i lako spustiti u vodu. U svakom čamcu moraju se nalaziti dva zavoza vesla i jedno kormilo, ispolac, aklja i kudjeljno uže dugo najmanje 30 m.

članak 89.

Za svakog člana posade mora biti poseban pojas ili prsluk za spašavanje, a na teretnjacima i drvaricama još i potreban broj rezervnih pojasa ili prsluka za članove obitelji kormilara i mornara.

Vijenci i pojasevi za spašavanje moraju biti punjeni plutom ili drugim materijalom sa istim osobinama. Zabranjeno je puniti ih slamom, strugotinama i sl.

Vijenac mora biti orubljen kudjeljnim užetom sa ispustima za dohvat ruke.

Pojasevi za spašavanje moraju biti tako načinjeni i smješteni, da se mogu brzo i lako upotrijebiti.

Sredstva protiv požara

lanak 90.

Svaki brod i ostali ve i plovni objekti sa vlastitim pogonom, moraju imati u prostorijama stroja i kotla dvije samostalne instalacije za izbacivanje vode.

Prije po etka plovidbene sezone zapovjednik broda, odnosno starješina plovnog objekta i najstariji strojar, moraju provjeriti da li sprave za izbacivanje vode mogu raditi sigurno i ispravno, da li su cijevi za epljene, da li na usisnim cijevima postoje ispravne mreže (sipa), da li ventili ispravno rade po cijelom vodu i na razvodnim kutijama, da li je ispravan rad povratnih ventila u cijevima za izbacivanje vode, koji se nalaze na zidovima korita kod linije vode ili ispod nje.

Sredstva i oru a za gašenje požara moraju se nalaziti na lako pristupa nim mjestima i biti uvijek spremna za upotrebu.

Naprava (agregat) za gašenje požara mora biti smještena u strojarnici broda i lako pristupa na osoblju kod stroja i kotla.

Cijevi za vodu moraju imati priklju ke na takvim mjestima palube, odakle se vodenim mlazom mogu dosti i i obuhvatiti sve prostorije pod palubom, na glavnoj palubi, nadgradnji ili mostu.

Na mjestu gdje cijev za vodu izlazi na palubu, mora biti smješteno kudjeljno crijevo dovoljne dužine sa spojnicom za štrcaljku.

Osim štrcaljke za gašenje požara, na svakom brodu sa vlastitim pogonom mora biti dovoljan broj ispravnih sprava za po etno gašenje požara (ru ni aparati). Te sprave moraju biti tako razmještene po prostorijama broda, da se u danom trenutku mogu lako upotrijebiti.

Zapovjednik broda, odnosno starješina ve eg plovnog objekta mora obu iti posadu u rukovanju spravama za po etno gašenje požara, a brodski strojar osoblje kod stroja i kotla u rukovanju sa motornom i parnom štrcaljkom za požar.

lanak 91.

Teretnjaci za prijevoz teku eg goriva (tankovi) i motorni tankovi, moraju biti opskrbljeni ure ajem za gašenje požara, spravama za prskanje pjene i vode u vidu kišnih kapljica, sanducima sa pijeskom i lopatama.

U plovnim objektima za prijevoz teku eg goriva ne smije biti mrtvih prostora nepristupa nih svježem zraku, u kojima bi se mogli okupljati otrovni ili eksplozivni plinovi.

Bez prethodnog provjetravanja, odnosno pranja parom (degazacija) skladišta tankova, zabranjeno je u njima vršiti popravke.

Op e mjere sigurnosti za život

lanak 92.

Za slušaj prodiranja vode, moraju se na plovnom objektu nalaziti sprave za izbacivanje vode koje moraju odgovarati postojećim propisima i biti tako udešene, da omogućuju izbacivanje vode iz svakog dijela korita plovnog objekta.

lanak 93.

Na plovnom objektu mora biti utvrđen naročiti signal za uzbunu (brodsko zvono, sirena, električno zvono i sl.) i raspored posade za slušaj uzbune.

lanak 94.

Zabranjeno je opterećivati plovni objekt preko linije najvećeg dozvoljenog gaženja, na palubi ukrcavati prekomjerne količine tereta ili ukrcavati veći broj putnika od plovidbenom dozvolom dopuštenog broja.

lanak 95.

Lako zapaljivi materijal može se ukrcavati samo na one objekte koji su specijalno opremljeni za prijevoz takvog materijala.

lanak 96.

Kormilarski uređaj mora u svim uvjetima plovidbe potpuno osiguravati upravljanje plovnim objektom i mora biti u ispravnom stanju.

Zapovjednik, odnosno starješina plovnog objekta dužan je najmanje triput za vrijeme plovidbene sezone, kao i prilikom svakog dodirivanja dna korita, detaljno pregledati kormilarski uređaj i ispitati ispravnost svih njegovih dijelova.

VII. OSTALE ODREDBE

lanak 97.

Prije početka gradnje svakog novog plovnog objekta odnosno preuređenja ve postojećeg, vlasnik je dužan u smislu čl. 17. Zakona o inspekciji rada zatražiti od nadležne republičke inspekcije rada suglasnost po pitanju osiguranja tehničke i zdravstveno-tehničke zaštite posade plovnog objekta.

U tu svrhu poslodavac je dužan podnijeti nadležnoj republičkoj inspekciji rada i Saveznoj sanitarnoj inspekciji jedan primjerak plana za izgradnju odnosno rekonstrukciju plovnog objekta u mjerilu 1:100, koji pokazuje položaj i oprećenje prostorija određene za posadu, kao i detaljne nacрте sa odgovarajućim opisom ovih prostorija, koji u mjerilu 1:50 u detaljima pokazuje položaj svake prostorije, razmještaj namještaja i naprava, sredstava i uređaja za provjetravanje, osvjjetljenje i grijanje, sanitarne uređaje i sl. no.

lanak 98.

Na svakom većem plovnom objektu mora se nalaziti najmanje po jedan primjerak svih zakona i propisa o ovoj promjeni vodi nadzor nadležna inspekcija rada za unutrašnju plovidbu.

članak 99.

Ukoliko ovim pravilnikom nisu posebno određene mjere tehničke i zdravstveno-tehničke zaštite na plovnim objektima unutrašnje plovidbe, primjenjivat će se sukladno propisi Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu.

članak 100.

Odredbe ovog pravilnika primjenjivat će se na sve plovne objekte koji se budu gradili po njegovom stupanju na snagu.

Postojeće plovne objekte koji ne ispunjavaju propise ovog pravilnika u pogledu sigurnosti i tehničkih i zdravstveno-tehničkih zaštitnih mjera pri radu dužni su vlasnici plovnog objekta u najkraćem roku, a najkasnije za jednu godinu, postepeno uskladiti sa odredbama ovog pravilnika.

Postojeće plovne objekte koji ne odgovaraju odredbama ovog pravilnika u pogledu brodogradnje, ukoliko su za njihovo prilagođavanje odredbama ovog pravilnika potrebni radovi manjeg opsega (dograđivanje, pregrađivanje i sl.), dužni su vlasnici plovnih objekata u što kraćem roku a najkasnije za dvije godine, postepeno uskladiti sa odredbama ovog pravilnika.

Postojeće plovne objekte, koji ne odgovaraju odredbama ovog pravilnika u pogledu brodogradnje i ukoliko su za njihovo prilagođavanje potrebni radovi većeg opsega (podizanje nadgradnja, preinačenje rasporeda u potpalublju i sl.), dužni su poslodavci u što kraćem roku, a najkasnije za 5 godina uskladiti sa odredbama ovog pravilnika.

Postoje i plovni objekti koji ne odgovaraju odredbama ovog pravilnika a ne mogu se ni dograđivanjem, odnosno pregrađivanjem uskladiti sa odredbama ovog pravilnika u pogledu brodogradnje (način gradnje, visina, raspored i veličina radnih, stambenih i drugih prostorija), nastaviti plovidbu ako su važni za narodnu privredu. Takve objekte prilagoditi će vlasnik plovnog objekta, koliko je najviše moguće, odredbama ovog pravilnika, odnosno oni se moraju tako urediti, da u njima život i zdravlje zaposlenih osoba ne budu ugroženi.

Rokove za postepeno ispunjavanje odredaba ovog pravilnika na postojećim plovnim objektima određivat će nadležna inspekcija rada za unutrašnju plovidbu, vodeći računa o objektivnim i tehničkim mogućnostima i suradnju i pri tome sa Saveznom sanitarnom inspekcijom.

VIII. KAZNENE ODREDBE

članak 101.

Neizvršenje ili sprečavanje izvršenja odredaba iz 1. 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 37., 40., 41., 42., 44., 55., 72., 75., 81., 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96., i 97. ovog pravilnika kažnjava se kao prekršaj novčanom kaznom do 5.000 dinara.

članak 102.

Neizvršenje ili sprečavanje izvršenja svih ostalih odredaba ovog pravilnika kažnjava se kao prekršaj novčanom kaznom do 2.000.- dinara.

članak 103.

Za prekršaje iz članka 100. ovog pravilnika odgovaraju: rukovodilac odnosno vlasnik ili druga osoba, odgovorno za izvršenje spomenutih odredaba.

Za prekršaje iz članka 101. odgovaraju pored osoba citiranih u prvom stavku ovog članka još i zaposleni radnici ako se pri radu ne pridržavaju propisa ovog pravilnika i ne upotrebljavaju tehnička i osobna zaštitna sredstva, koja su im stavljena na rukovanje i upotrebu.

članak 104.

Administrativno kazneni postupak vodi i rješenje u prvom stupnju donosi izvršni odbor kotarskog odnosno gradskog (rajonskog) narodnog odbora prema odredbama Osnovnog zakona o prekršajima.

IX. ZAVRŠNE ODREDBE

članak 105.

Odredbe ovog pravilnika, prilagođene objektivnim, materijalnim i tehničkim mogućnostima, primjenjivane se do donošenja specijalnih propisa za svaku vrstu plovnog objekta, i na male tegljače za lokalnu službu (boksere), glibodere, stambene brodove, plovne dizalice, skele, pristane svih vrsta, splavi i ostale specijalne plovne objekte, na kojima stanuju osobe u radnom odnosu.

članak 106.

Za plovne objekte koji prevoze zapaljive terete pored ovih propisa važe i odgovaraju i posebni propisi. (Naredba o postupanju prilikom prijevoza zapaljivih tekućina na tank-brodovima unutrašnje plovidbe od 29. svibnja 1948. godine Ministarstvo prometa br. 6178).

članak 107.

U slučaju da se uređaji sredstava i naprave kojima se u ovom pravilniku uvjetuju higijenske i tehničke zaštitne mjere tokom vremena tako usavrše, da pružaju bolju zaštitu života i zdravlja posade plovnog objekta takva se sredstva mogu primijeniti. Za primjenu ovih sredstava potrebno je pribaviti prethodnu suglasnost nadležne inspekcije rada za unutrašnju plovidbu i Savezne sanitarne inspekcije.

članak 108.

Pored nadzora nad izvršenjem tehničkih i zdravstveno-tehničkih zaštitnih mjera pri radu propisanih ovim pravilnikom, nadležna inspekcija rada za unutrašnju plovidbu vrši i nadzor i nad primjenom svih drugih propisa po kojima je odgovorni rukovodilac odnosno vlasnik dužan poduzeti mjere da plovni objekti i njihove naprave budu uvijek u stanju koje pruža punu zaštitu zdravlja i sigurnost života zaposlenih osoba.

članak 109.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu".